

CHOROBA MORGELLONÓW – EPIDEMIA Z INTERNETU

MORGELLONS DISEASE – OUTBREAK FROM INTERNET

Katedra i Zakład Biologii i Parazytologii Lekarskiej
Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu
Kierownik: prof. dr hab. Anna C. Majewska

Streszczenie

Współcześnie Internet staje się dla wielu ludzi źródłem wiedzy medycznej na równi z lekarzami. Niestety, bez odpowiedniej wiedzy i doświadczenia pacjenci wyciągają błędne wnioski. Konsekwencją może być powstanie nowej „choroby” istniejącej tylko w sieci internetowej. Jednym z takich schorzeń może być „choroba” opisana w Stanach Zjednoczonych przez matkę zaniepokojoną stanem zdrowia jej dziecka. Wielu ludzi dołączyło do jej głosu i w ten sposób powstała „choroba Morgellonów”.

SŁOWA KLUCZOWE: choroba Morgellonów, parazytoza urojona, *Agrobacterium sp.*, *Collembola sp.*

Summary

In our times the Internet is becoming a source of the medical knowledge treated by many people equally with doctors. Unfortunately without the adequate knowledge and experience patients are drawing false conclusions. In consequence there is possibility of emergence of a new "illnesses" existing exclusively online. One of such diseases can be "illness" described in the United States by the mother alarmed with medical condition of her child. Many people joined in her voice and in this way came into existence "Morgellons".

KEY WORDS: Morgellons disease, delusional parasitosis, *Agrobacterium sp.*, *Collembola sp.*

Historia

Pierwsze wzmianki o schorzeniu zwanym chorobą Morgellonów pochodzą z XVII wieku. Jako pierwszy nazwy „Morgellons disease” użył brytyjski lekarz sir Thomas Browne w 1672 roku. Opisał on nietypowe owłosienie występujące na skórze badanych przez niego dzieci.

Uwagę Browna zwróciły głównie włosy znajdujące się na plecach badanych osób, a ponieważ wszyscy pacjenci pochodzili z rodziny o nazwisku Morgellon, nadał chorobie nazwę pochodzącą od ich nazwiska [1].

W roku 1682 dr Michel Ettmuller po obserwacjach mikroskopowych opisał i narysował obiekty, które przypominają wyglądem „włókienka” wydobywane ze skóry współcześnie cierpiących na schorzenie zwane chorobą Morgellonów [1].

W roku 2001 nazwa Morgellons (jeden z synonimów „Morgellons disease”) została wykorzystana przez Mary Leitao, biologa pracującego jako technik laboratoryjny w szpitalu w Bostonie w USA w celu określenia schorzenia, które zaobserwowała u swojego dwuletniego syna. Leitao po bezowocnych poszukiwaniach lekarza, który pomógłby jej synowi wrócić do zdrowia, odnalazła w internecie opisy podobnych objawów i nazwała chorobę syna „chorobą Morgellonów”. Następnie założyła fundację (Morgellons Research Foundation), a w 2002 roku zaczęła zbierać zgłoszenia od ludzi z objawami podobnymi do tych występujących u jej syna [2].

Do dnia dzisiejszego zarejestrowało się na stronie fundacji ok. 16 tysięcy rodzin, głównie z USA [3]. Znane

są jednak doniesienia o chorobie Morgellonów z całego świata, w tym także z Polski [4].

Objawy

1. Włókna wydobywające się ze skóry. Pacjenci opisują cztery kolory włókien: czerwone, białe, czarne i niebieskie. Włókna ze względu na wielkość należy oglądać przy pomocy mikroskopu, wykazują one fluorescencję po naświetleniu światłem UV.

2. Odczucie przemieszczania się „czegoś” pod skórą lub na skórze. Pacjenci często skarżą się na klucie i gryzienie odczuwane w skórze.

3. Występują nieznanego pochodzenia uszkodzenia skóry, często swędzące lub bolesne.

4. Występują bóle mięśniowo-kostne, bóle głowy i kręgosłupa.

5. Obserwuje się też zaburzenia emocjonalne podobne do objawów choroby dwubiegunowej i przerywane stany obsesyjne.

Przytoczone objawy to tylko niewielka część z licznych niedogodności opisywanych przez ludzi przekonanych o byciu dotkniętym przez chorobę Morgellonów [5].

Choroba Morgellonów w literaturze naukowej

Istnieje bardzo skąpa liczba, mogących uchodzić za naukowe, artykułów i doniesień dotyczących choroby Morgellonów.

Ze względu na małą liczbę potwierdzonych doniesień na temat choroby Morgellonów, mnożą się teorie spiskowe mówiące o udziale władz różnych państw w rozprzestrzenianiu opisywanego schorzenia przy użyciu m.in. smug kondensacyjnych powstających podczas lotu samolotów [6].

Na podstawie nielicznych przeprowadzonych badań nie można zdefiniować jednoznacznych przyczyn choroby Morgellonów. Istniejące publikacje wskazują na możliwy udział boreliozy w generowaniu objawów u pacjentów z opisywaną chorobą [7].

Inne źródła łączą chorobę Morgellonów z powszechnie występującymi w środowisku bakteriami z rodzaju *Agrobacterium*. Są to bakterie m.in. występujące w brodawkach korzeniowych roślin strączkowych. Według badań w skórze pacjentów z chorobą Morgellonów stwierdzano obecność DNA pochodzącego z tych organizmów [8].

W literaturze doszukać się można również dowodów, że objawy choroby Morgellonów spowodowane mogą być występowaniem w skórze pacjentów stawonogów z rodzaju *Collembola* (skoczogonki) powszechnie występujących w wilgotnych środowiskach, również w Polsce. Jest to o tyle ciekawe, że skoczogonki naturalnie odżywiają się butwiejącymi szczątkami roślinnymi [9]. Publikacja ta spotkała się jednak z ostrą krytyką środowisk powiązanych z Morgellons Research Foundation [10].

Większość badaczy nie powiązanych z Morgellons Research Foundation wątpi, aby choroba Morgellonów mogła zostać uznana za nową jednostkę chorobową [5, 11]. Zaliczają ją do chorób nazywanych „matchbox sign”, czyli chorób z dowodami (objawami) przynoszonymi do lekarzy w pudełku od zapalek [11].

Dermatolodzy na pytania o chorobę Morgellonów odpowiadają, że objawy znane są od wielu lat, tylko nazwa i sposób przenoszenia się „choroby” są nowe [12]. Można również natknąć się na opinię, że choroba Morgellonów to nowa, bardziej modna odmiana choroby zwanej parazytozą urojoną, przy czym, zważywszy na charakter objawów, proponuje się nazywać ją raczej zarażeniem urojonym (delusional infestation), niż parazytozą urojoną (delusional parasitosis) [5].

W roku 2012 CDC (Amerykańskie Centrum Zwalczenia i Zapobiegania Chorobom) opublikowała raport końcowy z badań mających na celu wyjaśnienie przyczyn narastającej liczby zgłoszeń od osób dotkniętych „niewyjaśnioną dermatopatią” (unexplained dermatopathy). Badania przeprowadzone zostały w Północnej Kalifornii w latach 2006–2008. Po przebadaniu ponad stu pacjentów nie ustalono żadnych czynników mogących powodować opisywane objawy w badanej populacji.

Większość zebranych materiałów (włókienek) zbudowana była z celulozy, nie potwierdzono również obecności żadnych pasożytów. Zaproponowane leczenie opiera się na łagodzeniu objawów poprzez zwalczanie znanych chorób

współistniejących z chorobą Morgellonów lub zastosowanie terapii zalecanej standardowo przy leczeniu parazytoz urojonych [13].

Pojawienie się doniesień o chorobie Morgellonów na terenie naszego kraju pozwala przypuszczać, że polscy lekarze również zetkną się z wyzwaniem, jakie stanowi leczenie pacjentów z objawami o nieznannej etiologii. Pacjenci tacy, są zazwyczaj bardzo mocno przekonani do swojej internetowej diagnozy i lekarz prowadzący będzie musiał wykazać się dużą cierpliwością i zrozumieniem, aby pomóc takim osobom.

Piśmiennictwo

1. Kellett C.E.: Sir Thomas Browne and the disease called the Morgellons. *Ann. Med. His.*, 1935, 7, 467-479.
2. Savely V., Stricker R.: Morgellons disease: the mystery unfolds. *Expert Rev. Dermatol.*, 2007, 2(5), 585-591.
3. www.morgellons.org
4. www.morgellons-research.org
5. Freudenmann R.W., Lepping P.: Delusional infestation. *Clin. Microbiol. Rev.*, 2009, 22, 690-732.
6. <http://forum.prisonplanet.com/index.php?topic=170709.0>
7. Savely V.R., Leitao M.M., Stricker R.B.: The mystery of Morgellons Disease, infection or delusion? *Am. J. Clin. Dermatol.*, 2006, 7(1), 1-5.
8. Stricker R.B., Savely V.R., Zaltsman A. et al.: Contribution of *Agrobacterium* to Morgellons Disease. *J. Invest. Med.*, 2007, 55, S123, 585-591.
9. Altschuler D.Z., Crutcher M., Dulceanu N. et al.: *Collembola* (Springtails) (Arthropoda: Hexapoda: Entognatha) found in scrapings from individuals diagnosed with delusory parasitosis. *J. New York Entomol. Soc.*, 2004, 112(1), 87-95.
10. Christiansen K.A., Bernard E.C.: Critique of the article “*Collembola* (springtails) (Arthropoda: Hexapoda: Entognatha) found in scrapings from individuals diagnosed with delusory parasitosis”. *Entomological News*, 2008, 119, 537-540.
11. Freudenmann R.W., Kölle M., Schönfeldt-Lecuona C. et al.: Delusional parasitosis and the matchbox sign revisited: the international perspective. *Acta Derm. Venereol.*, 2010, 90, 517-519.
12. Paquette M.: Morgellons: disease or delusions? *Perspect. Psychiatr. Care*, 2007, 43, 67-68.
13. Pearson M.L., Selby J.V., Katz K.A. et al.: Clinical, Epidemiologic, Histopathologic and Molecular Features of an Unexplained Dermopathy. *PLoS ONE* 7(1): e29908. doi:10.1371/journal.pone.0029908

Adres do korespondencji:

Łukasz Skrzypczak
Katedra i Zakład Biologii i Parazytologii Lekarskiej
Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu
Collegium Maius
ul. Fredry 10
60-701 Poznań
tel. 61 854 60 78